

Danilo Dolci på Sicilien

Danilo Dolci har sedan flera år föreslagits att få Nobels fredspris. Bakgrunden till hans gärning på Sicilien, där han verkat i över 15 år till befolkningens fromma, tecknas av sekreteraren i den svenska Dolcikommittén fru Ingrid Reinius-Larsson. Kommittén har i elva år samlat in medel, som går till olika projekt som Dolci startat.

Jordbävningen på västra Sicilien i januari 1968: 280 människor dog i ruinerna av de sammanstörtande städerna, 450 dog av sjukdomar och umbäranden efter katastrofen, 60 000 blev hemlösa och många flydde till fastlandet. Dessa fruktansvärda händelser kastade strålkastarljus över den katastrofsituation, som sedan århundraden härskar i dessa trakter. Här finns hela u-landsproblematiken representerad: arbetslöshet, undernäring, analfabetism, dåliga bostäder, rättslöshet, emigration och därtill kommer maffians förlamande makt och myndigheternas ansvarslöshet.

1952 kom till den lilla fattiga fiskarbyn Trappeto vid Castellammarebukten väster om Palermo den 28-åriga norditalienaren Danilo Dolci. Han sökte en uppgift, en mening med sitt liv, och här i den förtvivalade nöden och hopplösheten fann han vad han sökte. Han hade avbrutit en lovande karriär som arkitekt och arbetat två år i Don Zeno Saltinis pojkby Nomadelfia. Nu beslöt han att stanna i Trappeto och dela befolkningens eländiga liv och med den söka vägar fram till att göra det människovärdigt. Inför upplevelsen av ett litet barns död av hunger började han en hungerstrejk, som tvingade myndigheterna att anslå en summa för förbättringar i kommunen. Men det hjälpte inte långt, fiskarbefolkningen i Trappeto hindrades i sitt yrke av rovfiskare med stora motorbåtar, och polisen blundade.

Protest och analys

Danilo Dolcis första år på Sicilien blev protestens och analysens, protest mot att människor tvingas leva, halvsvälta, dö, i miserabla förhållanden, analys av situationen från grunden. Han protesterade för att väcka ansvarlösa ansvariga. Den första boken, med skrämmande skildringar av en mardrömslik verklighet, heter "Fare presto (e bene) perché si muore", Handla snabbt (och väl) för här dör man.

Danilo hade kommit till Trappeto med 30 lire på fickan. Tillsammans med en grupp arbetslösa därifrån drog han upp på höjden med dess milsvida utsikt över Castellammaregolven för att bygga ett litet samhälle, Borgo di Dio. De fick kämpa hårt för att få fram pengar till marken och material till de tre husen. Men inga svårigheter blev Danilo övermäktiga. De första att flytta in var föräldrarna till det lilla barnet som dött av svält. Så kom Vincenzina, fiskaränkan, med sina fem barn. Hon blev Danilos hustru, hans starkaste stöd, och de har nu fem egna barn tillsammans. På Borgo di Dio tog de hand om ytterligare femton barn från Trappeto, fattiga, föräldralösa, eller med fadern i fängelse. När det inte fanns plats för fler, lät de barn komma upp under dagen, ordnade skola för dem, lät dem leka, lyssna till musik. "Barnen tröttnar aldrig att höra Vivaldi och Bach", skrev Danilo i sin dagbok den 8 mars 1954. En jättehäll byggdes också för diskussionsmöten, föredrag, konserter, teater,

ett "folkuniversitet" i all anspråkslöshet. Från Borgo di Dio utsändes krav till myndigheterna, presidenten, regeringen, på reformer för att bekämpa nödsituationen och skapa ett nytt liv för Sicilien. I en skrivelse undertecknad av över 1 000 personer av vilka flera ej kunde skriva sitt namn utan satte ett bomärke, begärdes barnhem, skolundervisning, socialvård och byggandet av en damm vid Jatofloden.

1955 flyttade Danilo till Partinico, som han ansåg vara en bättre plats för att fortsätta och intensifiera arbetet över hela området. Han mötte ett hårt motstånd från de ansvariga och besuttna, som ej gillade att bli störda och oroade. Han stämplades som "folkuppviglande kommunist", och de arma sicilianarna vars sak han gjort till sin sades vara "arbetsskygga banditer". Under vintern 1956, då arbetslösheten och nöden var mycket stor, kungjorde Danilo sin avsikt att sätta igång en "bakvänd" strejk med hänvisning till Art IV i den italienska konstitutionen enligt vilken varje medborgare har rätt att få arbete. Den 30 januari fastade Danilo tillsammans med 1 000 arbetslösa i 24 timmar. Den 2 februari satte han och 250 arbetslösa igång att reparera en ofarbar väg. De hade i förväg kommit överens om att inte tillgripa våld om de blev hindrade och lämnat knivarna hemma. När de tog rast bröt de brödet. Polisen ingrep raskt och Danilo och sex andra arresterades och sattes i fängelse. Processen mot Danilo och hans vänner

väckte uppmärksamhet och sympati i hela världen. Danilo är en oerhört arbetsam människa. Tiden i fängelset använde han till att intervjua sina medfångare för att lära känna deras bakgrund och de ofta små olagliga "övertramp" som fört dem dit. 350 tillfrågades om hur många år de gått i skola och hur många år de suttit i fängelse. Det första svaret blev sammanlagt 650 år, det andra 3 000 år. Detta bevisar myndigheternas något ensidiga försök att komma tillrätta med problemen.

Utvecklingscentra

När Danilo återfått friheten, fortsatte han med några unga medhjälpare sitt arbete och sina undersökningar om möjligheterna att befria befolkningen från fattigdom, arbetslöshet och våld. Dessa undersökningar publicerades i "Inchiesta a Palermo", Röster från Palermo, senare utkommen under titeln Maffia och misär. Juni 1957 drogs Danilo ånyo inför rätta anklagad av kardinal Ruffini för att ha publicerat anstötligt material. I januari erhöll Danilo Lenins fredspris. När han accepterade detta förklarade han sin tilltro till icke-våldet och sin totala partipolitiska obundenhet och anmälde sin avsikt att använda prissumman till att sätta upp fem utvecklingscentra för att söka skapa full sysselsättning på denna del av Sicilien, där den ekonomiska stagnationen, arbetslösheten, halvvarbetslösheten, analfabetismen, banditismen och maf-

fians aktivitet är som störst. Vid dessa utvecklingscentra anställdes agronomer för att införa moderna jordbruksmetoder och befordra skapandet av rättvisa arrendelagar och löneavtal, och socialarbetare för att befordra "community development". Det ekonomiska ansvaret övertogs av Dolci-kommittéer i Italien, Schweiz, England och Sverige. Svenska Dolci-kommittén, som fick sig anförtrott det ekonomiska ansvaret för centrat i den lilla bergsstad Roccamena, grundades 1958 efter Danilos första besök i Sverige och har tagit till sin uppgift att sprida kunskap om situationen på västra Sicilien och om Danilos och hans medarbetares verksamhet och att ekonomiskt stödja denna. På de platser där Danilos centra verkade bildades medborgarkommittéer och mellan dem en interkommunal kommitté för att tillvarata och befordra de gemensamma intressena.

Sicilien var i tidernas morgon en blomstrande ö med rik växtlighet, stora skogar och farbara floder. Dess tragiska historia med invasioner från olika länder har visserligen kvarlämnat en del historiska minnesmärken och arkeologiska skatter men först och främst förvandlat stora områden av ön till ofruktbar öken. Skogsskövlingen har framkallat erosion av fruktansvärda mått, de under sommarhalvåret uttorkade flodfåror översvämmas under vinterhalvåret och vattnet rinner ut i havet med jord, träd och ibland hus, utan att tillvaratagas för bevattning. Klimatet i in-

landet är hårt. Med all rätt kallar Danilo en av sin böcker för "Spreco", Slöseri. Det är inte bara naturtillgångarna som förslösas utan även de mänskliga: emigrationen, arbetslösheten, analfabetismen, kvinnornas tillbakasatta ställning hindrar en sund utveckling. Här behövs upplysning, frigörande av krafter, stärkande av självförtroendet och förtroendet till andra. För att få öknen att åter blomstra behövs bevattning och skogsplantering. Danilo och hans medarbetare har påverkat tillvaratagandet av vattnet i Carboidammen och bygandet av Jatodammen nära Partinico. Vattnet från den stora Carboidammen rann tidigare rakt ut i havet men är nu kanaliserat. Jatodammen är resultatet av många års påtryckningar. Ytterligare dammprojekt är föremål för sådana. Löften gives, löften svijs. Det krävs tålmod och uthållighet av dem som arbetar för en bättre framtid, för rättvisa.

Maffian

Maffian, som länge hållit folket i sitt järngrepp och hindrat en demokratisk utveckling, blev 1963 föremål för en parlamentarisk undersökningskommission. Denna hade dock svårt att komma någon vart med sitt arbete på grund av den skräck för repressalier som hindrat folket att vittna om maffians verksamhet. Stora razzior företogs visserligen men det var mest maffians "småverktyg" som åkte fast. De stora "spindlarna" har så stor makt och pengar att

det ofta händer att de släpps med tusen ursäkter om de skulle råka buras in. Det växande förtroendet till Danilo har dock skapat en ändring. Hösten 1965 framlade Danilo och hans närmaste man Franco Alasia en dossier med vittnesmål mot maffian inför parlamentskommissionen och ordnade samtidigt en presskonferens. Dokumenten avslöjade förbindelser mellan maffian och politiken, hur maffian stöder politiker genom att skrämja eller köpa röster till dem vid valen och hur politikerna i sin tur tacksamt stöder maffian. I synnerhet två regeringsledamöter, Mattarella och Volpe, beskyldes av vittnena för samröre med maffian, och de var inte sena att stämma Danilo och Franco för förtal. En lång, segsliten process började men förvandlades så småningom till en skenprocess, då domstolen vägrade att höra de viktigaste vittnena och befatta sig med nya data, som lagts fram av Danilo och Franco. I januari 1967 tackade de sina advokater som gratis skött försvaret och bad dem att lägga ned detta och vägrade själva att längre delta i rättegången. I juni 1967 föll domen, och bägge dömdes till två års fängelse och höga böter, allt dock villkorligt. Danilo och Franco överklagade domen och den överklagande processen beräknas komma upp 1969. I november 1968 skedde en förnyelse i antimaffiakommissionen och man kan hoppas att den skall lyckas befria Sicilien och Italien från den skam som maffians existens betytt. Danilos bok "Chi gioca solo"

belyser maffiaproblematiken och bakgrunden till processen. Den kommer snart ut på svenska.

Fredsarbetet

Danilo, som rest och studerat mycket, säger själv att det finns områden där nöden är större än här på västra Sicilien men få områden där befolkningen lever i en sådan statisk slutenhet och hopplöshet. Hans arbete har under alla dessa år gått ut på att väcka befolkningen till självförtroende och handling och myndigheterna till ansvar och aktivitet för att i samarbete skapa ett nytt och bättre Sicilien, fritt från det mafia-klientsystem, som lamslagit utvecklingen. För Danilo finns det ett naturligt samband mellan utvecklingsarbete och fredsarbete. Sicilianaren skall inte bara bli en medarbetare i den egna öns utveckling utan också väckas till medvetande om sin uppgift som världsmedborgare. Boken "Verso un mondo nuovo", Mot en ny värld, återger grupp-samtal med befolkningen av sokratisk lyftning. I mars 1967 företog Danilo under en vecka tillsammans med befolkningen och vänner från flera länder en marsch över västra Sicilien från Partanna till Palermo under mottot "Demokratisk och planerad utveckling för Sicilien, fred över hela världen". Han har hållit seminarier om icke-våld vid flera universitet i Sydamerika där ju situationen har stora likheter med Siciliens. Detta belyser han i ett kapitel av sin senaste bok "Inventare il futuro",

som också kommer ut på svenska. De svenska riksdagsledamöternas nu fem år i rad upprepade förslag till norska Nobelkommittén har ännu ej resulterat i fredspriset till Danilo men ytterligare ökat erkännandet av hans globala insatser för utveckling till fred och rättvisa.

Framtiden

Jordbävningkatastrofen på västra Sicilien i januari 1968 med de 60 000 hemlösa, som fortfarande under vintern 68—69 levt i tält, baracker och livsfarliga, skadade hus; allt detta kan vändas till nytt och meningsfullt liv. Den onda cirkeln av århundradens elände och misär kan brytas, just därför att nu måste något göras. Nu vet alla för mycket om Siciliens situation för att inte de ansvariga skall taga vara på de krafter som finns och använda de medel som anslags för återuppbyggnad. Danilo och hans medarbetare har efter katastrofen intensifierat det utvecklingsarbete, som pågått nu i sjutton år i direkt kontakt med befolkningen och myndigheterna, och lagt fram en "Demokratisk utvecklingsplan för Belice-, Carboi- och Jato-dalarna". Denna plan har den italienske arkitekten Bruno Zevi betecknat som "ett nytt, entusiasmerande experiment, som för första gången i Italien skulle kunna förverkliga den avancerade tanken om modern stadsplanering".

Det vore naturligt och praktiskt om de statliga och regionala myndigheterna toge upp till förverkligande den utveck-

lingsplan som utarbetats av Danilo och hans medarbetare av alla kategorier: den fasta staben i centrat, befolkningen och experterna, och etablerade ett samarbete med dem, i synnerhet som deras utvecklingsplan hittills är den enda som utarbetats. Hade inte Danilo och hans grupp funnits, skulle befolkningen här haft orsak tro sig bortglömd och levt kvar i ödestron att intet någonsin kan bli bättre.

På Borgo di Dio ovanför Trappeto har under flera år pågått sommarkurser för regionplanerare och lärare, de flesta eleverna från Sicilien. Lärarsituationen på Sicilien är barock: brist på tillräckligt antal klasser och moderna undervisningsmetoder, överflöd av arbetslösa lärare. I juli 1968 invigdes på denna plats det nya Borgo, Siciliens första folkhögskola. Danilo säger själv: "Här kan vi nu året runt intensifiera våra kurser och skapa grupper för att aktivisera livet i kommunerna, planeringen, undervisningen, Kooperationen, fackföreningsrörelsen, administrationen, hela utvecklingen. Vi vill nå experter, som hjälper oss och skaffar sig själva nya erfarenheter. Vi vill utveckla tekniken för påtryckningsaktioner på regering och myndigheter. Vi vill låta Borgo bli

ett centrum för att behandla frågor om utvecklingen, planeringen och ickevåldsrevolutionen på Sicilien, i Italien och hela världen. Här skall vi också ha konserter, filmförevisningar och teaterföreställningar".

Den Svenska Dolci-kommittén har gjort sitt för att öka intresset för den välsignelsebringande och metodiska verksamhet som under Danilos ledning bedrivs på Sicilien. Under första verksamhetsåret kunde kommittén bestrida halva lönen för en agronom i Roccamena. Tack vare bidrag från enskilda och organisationer i Sverige är nu fyra av Danilos medarbetare avlönade och får sina omkostnader bestridda genom Svenska Dolci-kommittén: två socialarbetare, en agronom och en utvecklingsplanerare. Alla fyra är verksamma över hela området, som sträcker sig från maffiahögborgen Castellammare del Golfo i nordväst till Corleone i nordost och hela Belice-dalen ned till Partanna och fram till Sciacca vid sydkusten. En stor hjälp i kommitténs arbete har alltid varit den direkta kontakten med Danilo och hans medarbetare. En av dem skriver: "Vårt arbete är som en bro, som har en pelare på västra Sicilien och den andra i Sverige".